

1	Christianshavns Bydelsplan 2017 – 2020
2	
3	Indholdsfortegnelse
4	
5	1. Forord ved Christianshavns Lokaludvalgs formand
6	2. Forord af Overborgmesteren
7	3. Lokaludvalgets vision for Christianshavns udvikling
8	4. Christianshavns egenart
9	4.1. Kort over bydelen
10	4.2. Christianshavns egenart – en by i byen
11	
12	5. Det lokale udsyn - lokaludvalgets fokusområder
13	5.1. En ressource stærk bydel – lidt baggrundsdata
14	5.2. Christianshavn – et broget og uensartet boligområde
15	5.3. En bydel med kant? – erhvervsudvikling
16	5.4. Christianshavn – en bydel som tager hånd om ældre og socialt udsatte
17	5.5. Børn og unge – befolkningsudvikling skaber øget og nye behov
18	5.6. Christianshavn har brug for en samlet trafikplan
19	5.7. For et grønnere og sundere Christianshavn
20	5.8. Christianshavn bør (også) klimasikres
21	5.9. Byudvikling mod nord
22	
23	5. Strategiske retningslinjer for brug af puljemidler
24	
25	6. Tilkendegivelser fra forvaltningerne i Københavns Kommune på baggrund af
26	fagforvaltningshøring
27	
28	7. (Evt. bilag med konkrete projektforslag eller andre bilag)
29	(Kan oplistes her men bilagene indgår ikke i selve den layoutede bydelsplan.)

1. Forord Christianshavns Lokaludvalgs Formand

Kære læsere af denne bydelsplan,

Det er nu 3. gang, jeg har fornøjelsen af at skrive et forord. Og man kan derfor ikke lade være med at sammenligne.

Vor første bydelsplan, lige efter vi havde fået Lokaludvalg, var præget af stor entusiasme. Selv gråhårede borgere gik til arbejdet med ungdommelig ildhu. Endelig fik borgerne en mulighed for at blive hørt og få indflydelse på egen hverdag. Bydelsplanen skæmmede sig nu lidt, da forvaltningen havde haft fingre i den – men afspejlede stadig, i form og indhold, stor entusiasme og stærk mangfoldighed. Og enkelte ting fik da også praktisk betydning.

Anden gang satte forvaltningen sig fra starten tungt på foretagendet – og det endte med en række punkter, hvor kun få viste entusiasme og meget lidt fik praktisk betydning.

Nu er det så 3. Gang – tøjlerne er blevet lidt løsere igen – og entusiasmen derfor tiltaget tilsvarende. Det er mit inderlige håb, at man på Rådhuset vil forstå, at borgernes engagement er alfa og omega – og hvis dette skuffes end en gang, så ender man med ligegyldighed og passiv modstand.

Men lad os være optimister – og håbe på, at politikerne også vil være os behjælpelige med at bevare og udvikle vor dejlige bydel, så vi alle, nye som gamle, kan synes at det er et rart sted at være. En stor del af opskriften findes på de efterfølgende sider.

Og så er der også nogle at takke: Lokaludvalgsmedlemmer og suppleanter for et stort arbejde, et engageret sekretariat og først og fremmest de mange christianshavnere, der gennem indsats på borgermøder, i arbejdsgrupper, på borgerpanelet mm, har givet deres besyv med. Deres antal skal tælles i adskillige 100'er – på trods af, at vi er en lille bydel. Deres engagement er med til at tilsikre, at denne bydelsplan i stort og småt er solidt forankret hos et flertal af borgerne.

Christianshavn X 2017

Poul Cohrt
Underskrift.

1 **2. Forord Overborgsmesteren**

2

3

1 **3. Lokaludvalgets vision for Christianshavn**

2

3 I vores øjne er Christianshavn en aktiv og grøn bydel, hvor forskellighed ses som en styrke.
4 Beboerne lever et kreativt, trygt, sundt og socialt liv, og udvikler bydelen med respekt for dens
5 historie. Kunst, arkitektur og kultur er væsentligt, miljørigtige løsninger er et naturligt valg og
6 biodiversiteten i bydelens naturområder er essentiel.

7

8 Det er sådan, vi oplever vores bydel, når den tager sig ud fra sin bedste side, og det er sådan vi
9 ønsker, at bydelen fortsat skal udvikle sig.

10 Visionen er udtryk for, at Christianshavn har følgende værdier og potentialer, der kan bygges videre
11 på:

- 12 1. En særegen historie, arkitektur og kultur.
- 13 2. Unikke virksomheder, undervisningssteder og netværk. Social bevidsthed, miljøbevidsthed,
14 mangfoldighed og sammenhold
- 15 3. Store tilgængelige naturområder midt i storbyen med en rig flora og fauna
- 16 4. Mål for turister
- 17 5. Mange ressourcestærke borgere

18 På de følgende sider uddyber vi, hvad der ligger til grund for denne vision og betragtning om
19 bydelen. Vi beskriver bydelens særegne karakter og stiller dernæst skarpt på de indsatsområder,
20 som vi mener, kræver politisk opmærksomhed de kommende år.

21

22

23

1 **4. Christianshavns egenart**
2 **4.1. Kort over Christianshavn**

3
4

1 **4.2. Christianshavns egenart – en by i byen**

2 Christianshavn er Københavns mindste bydel med omkring 13.000 borgere. Mange lokale beboere
3 omtaler Christianshavn som en by i byen. Bydelens selvforståelse beror til dels på Christianshavns
4 historie, som mange christianshavner tillægger stor værdi og betydning. Det skyldes blandt andet,
5 at lokalhistorien og geografien har været og er med til at afgrænse bydelen fra det øvrige
6 København – både fysisk, arkitektonisk og mentalt.

7 **Historien kort fortalt**

8 Christianshavn blev anlagt som en fæstningsby under Christian IV i 1618 og årene frem. Kanaler,
9 gader og torv blev efter nederlandsk forbillede etableret ud fra en symmetrisk byplan omgivet af
10 volde og bastioner. Byen, der var selvstændig købstad fra 1639-74, udviklede sig til en international
11 skibs- og håndværkerby. I 1700-tallet blomstrede handelskompagnerne, der tjente store penge på
12 handel med slaver og sukker mv. fra hele verden.

13 England stjal i 1807 orlogsflåden på Holmen og Danmark gik Statsbankerot i 1814. Christianshavn
14 blev herefter et af de fattigste områder i København. Senere i 1800-tallet kom der dog store
15 nyskabende industrier og skibsværfter til.

16 Igennem 300 år havde den danske flåde hjemsted på de fem kunstige øer Christiansholm,
17 Arsenaløen, Frederiksholm, Dokøen og Nyholm, der udgør Holmen. I 1996 forlod Søværnet det
18 meste af området, og i de gamle bygninger, kanonbådsskure, smedjer og kaserner er der i dag
19 boliger, kreative virksomheder, samt filmskole, teaterskole, musikkonservatorium og arkitekt- og
20 designskole, ligesom Operaen er bygget på Dokøen. På Nyholm er Mastekranen – der hjalp med at
21 rejse master på sejskibene - og en række ældre maritime anlæg bevaret.

22 Et andet militærområde er omdannet til fristaden Christiania, hvor der eksperimenteres med
23 alternative levemåder.

24 Margretheholm er omdannet til boliger og Christiansholm/Papirøen står for tur. Derudover blev
25 B&W Skibsværftet på Refshaleøen lukket i 1996 og området er i dag præget af midlertidige
26 aktiviteter, beboelse og kreative erhverv. Københavns Kommune kategoriserer Refshaleøen som et
27 ”perspektivområde”.

28 Mange af renæssancehusene fra 1600-tallet, pakhusene fra den florissante periode, kirkerne,
29 krudthuse og haller står intakte, da Christianshavn aldrig har været udsat for store brande eller
30 bombardementer. Bygningerne er blevet saneret og flere af dem er forvandlet til museer,
31 udstillingssteder, biblioteker, restauranter, ministerier, ambassader og boliger.

32 Bygningerne hører sammen med voldanlægget og kanalerne til noget af det bedst bevarede af sin art
33 i Danmark. Blandt andet derfor er det vigtigt, at vores bydel udvikles med respekt for historien.
34 Bygningernes historiske vidnesbyrd er med til at gøre vores gader stemningsfulde og smukke, og
35 det er et af Christianshavns særegne træk.

36 **Christianshavn i dag**

37 I dag er situationen, livsomstændighederne og befolkningssammensætningen på Christianshavn en
38 anden. Industrierarbejdspladserne er enten nedlagt eller udflyttet og afløst af vidensarbejde i

1 finanssektoren, ministerier og uddannelsesinstitutioner, samt af en række forskellige kreative
2 erhverv.

3 61 % af christianshavnerne har en videregående uddannelse. Til sammenligning har 57 % af den
4 samlede københavnske befolkning en videregående uddannelse. Dog har knap en fjerdedel (24 %)
5 af christianshavnerne grundskolen som højeste uddannelse. Men tallet er lavere end gennemsnittet
6 for København, der ligger på 27 %.

7 Boligprisernes himmelflugt er medvirkende til den store befolkningsudskiftning. Kort sagt:
8 Akademikere, studerende og den kreative klasse afløser den traditionelle arbejder. Hjemløse og
9 flaskesamlere må nøjes med gaden.

10 Christianshavn tæller tre restauranter med Michelin-stjerner og tre væresteder til fattige, psykisk
11 syge og hjemløse. Det illustrerer meget godt kontrasterne i bydelen.

12 Med de nye kvarterer er Christianshavns befolkning vokset fra et lavpunkt i 1980'erne på 8.300
13 indbyggere til nu knap 13.000 i 2017. En udvikling der med tiden vil blive forstærket af
14 urbaniseringen af Refshaleøen, Christiansholm og sikkert også Nyholm.

15 Den kraftige byudvikling medfører pres på boliger, institutioner og infrastruktur. Samtidig betyder
16 den store befolkningsudvikling og udskiftning et pres på sammenhængskraften i bydelen.

17 Med en forholdsvis stor ind-pendling til offentlige arbejdspladser og til skolerne, samt en stor
18 gennemkørende trafik i Torvegade er Christianshavn også et trafikbelastet område med
19 utilstrækkelig infrastruktur.

20 Alt på Christianshavn er resultater af beslutninger. I begyndelsen var det en konges beslutning,
21 senere kapitalistiske og demokratiske beslutninger. Nogle er gode og andre dårlige. Men alt kan
22 diskuteres og påvirkes – og det er der mange borgere, der benytter sig af.

23
24 Christianshavn har altid forandret sig. Ved at inddrage borgerne i udviklingen og på forskellig vis at
25 øge sammenhængskraften, er en velbalanceret, bæredygtig udvikling af hele Christianshavn en
26 fortsat mulighed.

27
28

5. Det lokale udsyn - lokaludvalgets fokusområder

I det følgende vil vi præsentere et udvalg af tematiske fokusområder og fremhæve muligheder og udfordringer, som vi mener, har brug for politisk opmærksomhed i de kommende år.

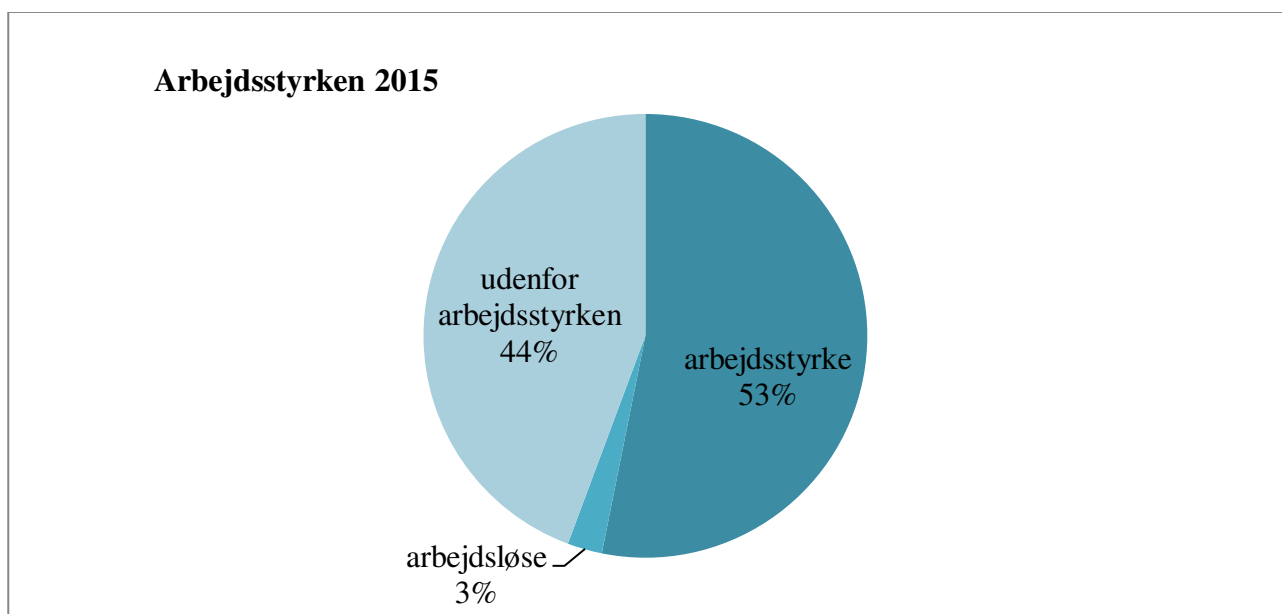
Vores nedslag er baseret på den antagelse at Christianshavn, som udgangspunkt en ressource stærk bydel.

Christianshavns grundlag – en ressourcestærk bydel

Den seneste opgørelse over Christianshavn befolkning set i relation til arbejdsmarkedet er fra 2015 underbygger denne antagelse.

Her får man et billede af Christianshavns socioøkonomiske fordeling og bydelens arbejdsstyrke. Den samlede arbejdsstyrke lå den gang på 6295 ud af på 11.844 beboere. Ca. 2/3 (4401) på Christianshavn er beskæftiget indenfor kommunens grænser og 1/3 (1894) har en arbejdsplads i andre kommuner.

44 % af beboerne lå uden for arbejdsstyrken, mens der var 3 % arbejdsløse.

Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

Den største andel af arbejdsstyrken (38 %) tæller lønmodtagere på højeste niveau og 43 % af arbejdsstyrken er i alderen 30-59 år.

Af den del af borgerne, der står udenfor arbejdsstyrken, er flest under uddannelse (28,8 %) og dernæst indtager folkepensionisterne den næste største gruppe (27,7 %) – børn og unge under 16 år udgør 14,8 % og 4,3 % er kontanthjælpsmodtagere.

1
2

Tabel 53-2: Befolkningen efter socioøkonomisk status, alder og distrikter

Christianshavn 2015 Socioøkonomisk status	Arbejdsstyrke						I alt	Procent
	Under 16 år	16-24 år	25-29 år	30-59 år	60-66 år	67 år og derover		
Selvstændige		19	41	396	73	63	592	9%
Medarbejdende ægtefælle				6	2	1	9	0%
Topledere		2	5	251	43	10	311	5%
Lønmodtagere på højeste niveau	4	82	313	1.714	246	57	2.416	38%
Lønmodtagere på mellemniveau		53	87	397	60	6	603	10%
Lønmodtagere på grundniveau	9	491	297	689	73	27	1.586	25%
Andre lønmodtagere	7	92	35	133	15	5	287	5%
Lønmodtagere u.n.a.	8	63	46	295	42	37	491	8%
I alt	28	802	824	3.881	554	206	6.295	100%

3

Christianshavn 2015 Socioøkonomisk status	Udenfor arbejdsstyrken						I alt	Procent
	Under 16 år	16-24 år	25-29 år	30-59 år	60-66 år	67 år og derover		
Arbejdsløs (brutto)		10	48	226	16		300	X
i alt		10	48	226	16		300	
Støttet beskæftigede uden løn		4	4	9	1		18	0%
Vejledning og opkvalificering		6	3	13			22	0%
Ledighedsydelse				12			12	0%
Barselsfravær fra ledighed		1	9	23			33	1%
Sygefravær fra ledighed		1	1	31	5		38	1%
Kontanthjælp (passiv)		13	15	173	25	1	227	4%
Ressouceforløb			1	5	1		7	0%
Efterløn					101		101	2%
Fleksydelse					4		4	0%
Folkepension					170	1.285	1.455	28%
Førtidspension		1	3	128	84		216	4%
Anden pension					22	4	26	0%
Under uddannelse	833	419	187	69	1	4	1.513	29%
Børn og unge	797	2					799	15%
Øvrige uden for arbejdsstyrken		100	107	509	53	9	778	15%
i alt	1.630	547	330	972	467	1.303	5.249	100%

4

Københavns Kommunes statistikbank

1

2 Tallene peger på at Christianshavn er en ressourcestærk bydel – med en stærk arbejdsstyrke. Det er
3 dog interessant at lønmodtagere på mellemniveau blot er på 10 %, mens lønmodtagere på
4 grundniveau er på 25 % og lønmodtager på højeste niveau er på de 38 %.

5

6 Indikerer dette en udvikling med stigende afstand mellem velstillede og mindre bemidlede. Og hvad
7 betyder befolkningstilvæksten?

8 **Tabel: Befolkningstilvækst i på Christianshavn – fordobling af ældre og stigning af unge**

Aldersgruppe	Mænd og kvinder i alt i 2016	Mænd og kvinder i alt i 2007	Mænd og kvinder i alt i 1997
0-9 år	1.334	972	825
10-19 år	908	746	535
20-29 år	2.584	1.628	1.899
30-39 år	2.169	1.975	1.776
40-49 år	1.651	1.438	1.426
50-59 år	1.542	1.543	1.081
60-69 år	1.518	1.148	483
70-79 år	1.004	406	433
80-89 år	207	207	240
90- år	38	34	35
I alt	12.955	10.097	8.733

9

10 Her følger vores vurderinger og udsyn.

11

12 **5.2. Christianshavn – et broget og uensartet boligområde**

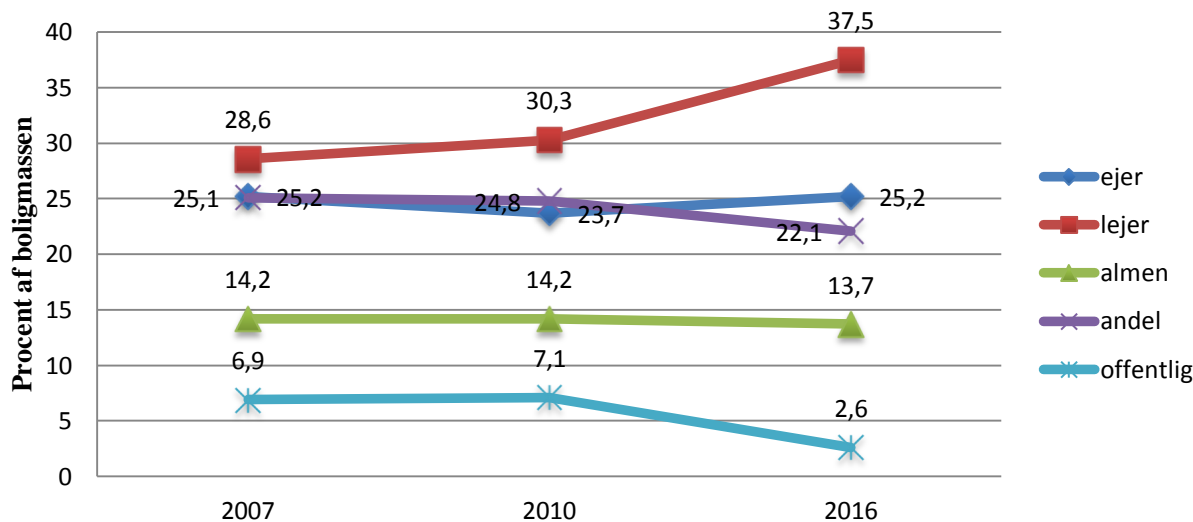
13

14 I Christianshavns Lokaludvalg mener vi, at det har stor betydning, at befolkningen på
15 Christianshavn afspejler alle befolkningsgrupper. Vi går ind for mangfoldighed, men oplever at den
16 brogede befolkningssammensætning er truet af boligpriserens himmelflugt. Dette gælder både eje
17 og leje.

18

19 Det bekræftes også af boligopgørelser fra 2017, som viser, at lejlighedspriserne i København er
20 steget med 60 % siden 2011, og at kvadratmeterprisen i København K, hvorunder Christianshavn i
21 dette tilfælde er medregnet, ligger på 43.363 kr. ved udgangen af 2016. Det svarer til en stigning på
22 21 % siden 2006, hvor lejlighedspriserne før finanskrisen var på sit højeste.

Boligudvikling efter ejerforhold

Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

1
2
3
4
5 Det er også bemærkelsesværdigt, at i det seneste 10 år andelen af boliger, udbudt via privat
6 udlejning, er steget. Vi kender ikke mekanikken bagved – men noget af stigningen kan forklares
7 med, at det offentlige har skilt sig af med en del boliger. Uden at vi kender konkrete tal, er det også
8 indtrykket, at der kan fastsættes nogle endog meget heftige huslejer i nye lejemål, hvilket jo giver
9 muligheder for større profitter.

10
11 Det bør også bemærkes, at det kollektive selveje – andelsboliger – udviser en svagt faldende
12 tendens. Da andelen af ejerboliger er ret stabil, betyder det en mindre tilbagegang for selvejet.
13 Endelig bemærkes, at der i 10-året ikke er opført en eneste ny almen bolig. At procentandelen falder
14 skyldes, at den samlede mængde af boliger på Christianshavn er steget.

15
16 Også korttidsudlejning - herunder, men ikke kun AirBnB - er med til at presse boligpriserne i vejret,
17 idet man på den måde kan finansiere dyrere køb/leje, end man ellers havde råd til. De efterhånden
18 mange boliger, hvor beboerne ikke svarer skat til lokalområdet, blandt andet på grund af
19 fritidshusstatus, booster også ejendomspriserne – og dermed også huslejerne - langt ud over
20 almindelige menneskers formåen. Konsekvensen kan blive en bydel, befolket af mennesker på
21 gennemrejse – uden engagement i naboen eller bydelen som sådan.

22 23 ”Begræns korttidsudlejning 24 – sæt restriktioner på AirBnB” 25 26

27 Det kan der gøres noget ved: Dels giver den nye planlov kommunen mulighed for at kræve, at
28 mindst 25 % af nyt byggeri skal være almene boliger, dels kan man, med forbillede i andre storbyer,
29 fx Berlin og Barcelona, stille krav om, at lejemål skal være varige – og overlade betjening af turister
30 til egentlig hoteldrift, hvor alle parter er beskyttede af et regelsæt. Og endelig kan man indskrænke
31 muligheden for korttidsudlejning over AirBnB til 30 dage på et år.

”Bring andelen af almene boliger op på niveau med ejerboliger”

Et argument mod at etablere almene boliger, også ældreboliger/plejehjem, er typisk, at grundpriserne ikke tillader dette. Men kendsgerningen er, at loven – netop i sådanne tilfælde – giver kommunen hjemmel til at yde langtidslån, rente- og afdragsfrie, for at nedbringe beregningsgrundlaget.

Statistikken tillader os ikke at se fordelingen på boliger længere tilbage i tiden, men her er seneste opgørelse over boliger på Christianshavn fordelt efter ejerforhold.

Tab 16-2: Christianshavn: Boliger efter ejerforhold og areal 2016

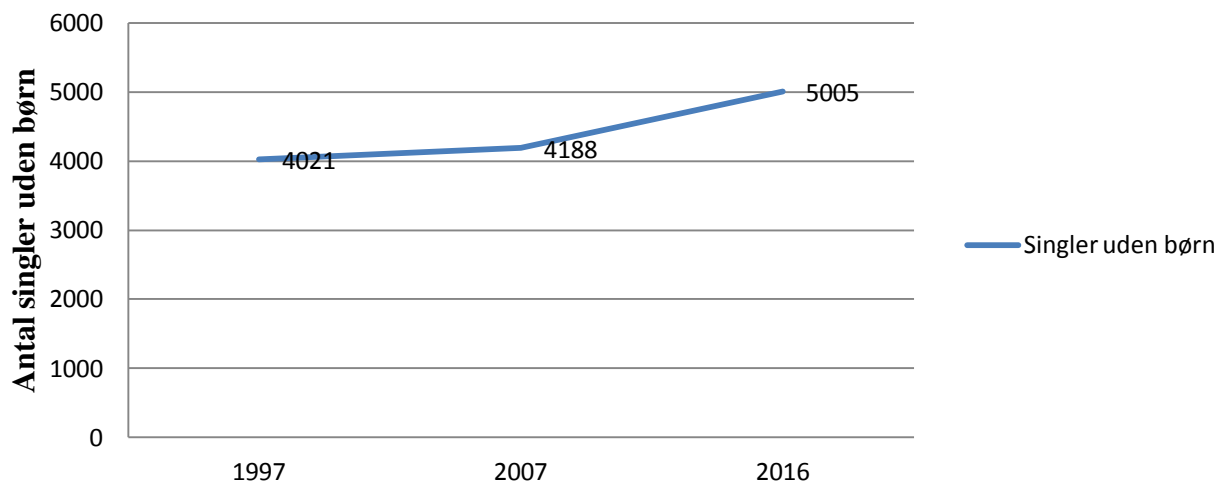
Christianshavn 2016	Antal boliger						Antal boliger Totalt
	Under 40 m ²	40 - 59 m ²	60 - 79 m ²	80 - 99 m ²	100 - 119 m ²	120 m ² og derover	
Ejerbolig	35	275	218	335	317	492	1.672
Privat udlejning	225	599	470	654	231	309	2.488
Almennyttigt boligbyggeri	2	55	273	420	74	18	842
Privat andelsboligforening	20	232	297	449	297	173	1.468
Stat og kommune	44	37	30	25	11	25	172
I alt	326	1.198	1.288	1.883	930	1.017	6.642

Et mål må være at bringe antallet af almene boliger op på niveau med antallet af ejerboliger, det vil sige andels- og ejerboliger. Som der fremgår af tabellen, indebærer målsætningen en **fordobling** i antallet af almene boliger.

For at opnå dette, må en meget stor del af nybyggeri været støttet, alment byggeri. De heri liggende lavere huslejer vil også udøve et vist pristryk i forhold til de private udlejere, som må antages at dæmpe huslejernes himmelflugt.

For at gøre dette lettere at opnå, vil det være hensigtsmæssigt at tage højde for, at andelen af singler er steget kraftigt i de senere mange år. Familieboliger er dyrere at bygge end singleboliger. En løsning kunne være ”fleksible boliger”, der kan ændre konfiguration efter behov.

Singler uden børn på Christianshavn

Kilde: Københavns Kommunes statistikbank

1
2
3
4
5 Dette er ikke ting, vi som lokaludvalg har myndighed til at gennemføre. I stedet vil vi derfor
6 opfordre Københavns Kommune til at gøre af brug de til rådighed stående midler for at sikre vores
7 bydel en fortsat udvikling som et alsidigt og mangfoldigt boligområde.

8
9 Endelig bør tilføjes, at der pt. er planer om at opføre midlertidige ungdomsboliger på Refshaleøen.
10 Det er – i vor optik – en god og nyttig idé.
11

FAKTA

- 65 % ud af 353 respondenter mener, at der bør etableres flere almene boliger i vores bydel.
- 66 % mener, at boliger på Christianshavn skal anvendes til helårsbeboelse.
- 82 % mener, at der bør indføres restriktioner på, hvor mange dage i løbet af et år, man må udleje sin bolig på AirBnB.

Christianshavns Borgerpanel februar, 2017

5.1. En bydel med kant? Erhvervsudvikling og socioøkonomi

Christianshavns Lokaludvalg er et boligområde med erhverv. Tidligere var fremstillingsindustri i vores bydel det dominerende erhverv – nu er denne branche i tilbagegang. I stedet er det immaterielle erhverv, dvs. finansiering og forsikring, offentlig administration, undervisning og hotel og restauranter dominerende på Christianshavn.

Den seneste opgørelse over arbejdspladser på Christianshavn fra 2015 viser, at der i alt er 14.250 arbejdspladser.

Erhvervsudviklingen på Christianshavn skal respektere at bydelen er et boligområde med mange herlighedsværdier. Dvs. at bydelen skal have en detailhandel, der understøtter et hverdagsliv for christianshavnerne.

De nye broer – Inderhavnsbroen og den kommende Lille Langebro – er og kan være med til at fremme en udvikling, hvor Christianshavn kommer tættere på Indre By, og hvor livet fra Indre By, herunder også erhvervsudviklingen, begynder vil rykke med over broerne.

Vi har allerede noteret os en tendens til en ensidig erhvervsudvikling med stadig flere cafeer og restauranter på Christianshavn, som nok hænger sammen med at Indre By er kommet tættere på Christianshavn.

”Vær opmærksom på spillover-effekt fra Indre By”

Man kan i hvert fald se at Inderhavnsbroen har trukket en del aktivitet med sig i nærheden af brofæstet på Christianshavn: både ønsket og uønsket aktivitet.

Det er på den ene side glædeligt med endnu liv i bydelen, men på den anden side er der også klager over støj fra udendørslivet – blandt andet fra musikarrangementer og udeserveringer.

Vi mener, at Borgerrepræsentationen og Københavns Kommunes forvaltninger skal være opmærksom på denne tendens – både af hensyn til borgerne på Christianshavn og fordi en udvanding af bydelenes forskellighed modarbejder visionen om at skabe en by med kant.

”Kant frem for udvanding”

Vi vil gerne fortsætte med at være en bydel med ”kant” og vil derfor nødtigt være vidne til en erhvervsudvikling, hvor kædeforretninger, restauranter og cafeer erstatter traditionel detailhandel og gør livet svært for mindre erhvervsdrivende.

En af de måder, man kan bremse en sådan udvikling, er ved at forbyde sammenlægning af butiksarealer, idet de internationale kæder normalt kræver butikker med et stort areal. Andre muligheder er:

- 1
2 - Begrænse nattilladelser og alkohol bevillingerne
3 - Begrænse antallet af udendørsarrangementer
4 - Være opmærksom på sliddet på vores bydel, herunder kanalerne og havnen, som blandt
5 andet den øgede turisme afstedkommer.
6 - Understøtte netværk og det kreative vækstlag, som findes på Christianshavn – blandt andet
7 på Refshaleøen.
8
9 - Brug Christianshavn til at afprøve eksperimenterende og nyskabende byudvikling. Bydelens
10 størrelse og dens beboer- og erhvervssammensætning gør, at den egner sig til det. Dette skal
11 naturligvis ske i dialog med christianshavnerne og lokaludvalget.
12
13

14 **5.3. Christianshavn – en bydel som tager hånd om ældre og socialt udsatte**

15
16 Ligesom vi går ind for at bevare Christianshavn som en bydel med et broget og alsidigt
17 boligområde, ønsker vi også fortsat, at forholdene for den ældre befolkning i bydelen forbedres og
18 at udsatte grupper får støtte og opmærksomhed på Christianshavn. En del af Christianshavns DNA
19 er et socialt hjerte – og det er et udviklingsprincip, som vi gerne ser Borgerrepræsentationen bakker
20 op om.

21 **Plejeboliger – er en mangel på Christianshavn**

22 Christianshavn er en af de bydele, der målt på antal borgere, er underforsynet med plejeboliger - og
23 ældreboliger også for den sags skyld. Dette har medført, at når borgerne på Christianshavn får
24 behov for ældre-/plejeboliger, så flyttes borgerne væk fra Christianshavn, dvs. væk fra de kendte
25 omgivelser og ikke mindst væk fra netværket, som det så ofte bliver svært at bevare kontakten med,
26 idet netværket måske også er i en situation, hvor mobiliteten er begrænset. Der er i øvrigt også
27 evidens for, at aldersvækkede mennesker lever længere, hvis de færdes i kendte omgivelser.

28 **”Efter mere end 60 år i KBH. K! Og 40 år på
29 Christianshavn vil jeg ikke væk!”**

30 (medlem af Christianshavns Borgerpanel)

31 Det er derfor ønsket, at der etableres plejeboliger på Christianshavn. Der arbejdes meget sammen
32 med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen på at finde en egnet grund på Christianshavn – som
33 eksempelvis kunne være på Holmen eller Margretheholm.

34 Når der laves nye lokalplaner, f.eks. i forbindelse med byggerier, bliver der ofte udlagt 25 % af
35 etagekvadratmeterne til almene boliger, hvorunder opførelse af plejeboliger henhører.

36 Dog er det sådan, at Christianshavn ikke blot mangler plejeboliger, men også både ungdomsboliger
37 og familieboliger til fornuftige huslejer, så der er som nævnt i forrige afsnit stor interesse for de
38 områder, der udlægges til almene boliger.

39 Der er indenfor de seneste 10 år sket over en fordobling af ældre på Christianshavn i alderen fra 70
40 år og op – fra 433 i 1997 til 1004 i 2016.

- 1 Derudover er der også sket en markant stigning i antallet af unge i alderen 20-29 år, hvor der i 1997
2 har 1899 og 2584 i 2016. Se evt. tabel s. X tabellen.

FAKTA

- 50, 2 % af 353 respondenter ønsker at komme på plejehjem på Christianshavn, mens kun 21, 8 % synes det er i orden at komme på plejehjem uden for Christianshavn, så længe det er i København.

Christianshavns Borgerpanel, 2017

Social- og Sundhedsudvalget har vedtaget følgende

- Samlet set skal der moderniseres eller nybygges i alt 2734 plejeboliger i København perioden 2017 -2030.
I forbindelse med nybyggeri tilstræber kommunen en ensartet fordeling af plejeboliger over byen.
 - Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har vedtaget at plejehjemscentre skal have en minimumsstørrelse på 50 boliger per plejecenter.
 - Det er svært at finde en egnet grund på Christianshavn – som ikke overstiger almenlovens prisloft for alment byggeri
- ➔ Lokaludvalget har peget på ”Spejdergrunden”, ”Ørkenfortet”, ”Papirøen”, Miljøstyrelsen.

København Kommunes hjemmeside

3

4 **Sundhedshuse – behov for nærhed til sundhedsvæsenet**

5 Der er sket ændringer inden for sundhedshusene, og en stor del er blevet samlet i større,
6 bydelsdækkende enheder. I dag er der fem sundhedshuse i København - et på henholdsvis Amager,
7 Vesterbro, Vanløse, Nørrebro og Østerbro.

8 Christianshavn er som udgangspunkt tilknyttet sundhedshuset på Østerbro på en lokalitet, der stort
9 set ikke kan ligge længere væk fra Christianshavn, idet Indreby/Østerbro er blevet vores
10 bydelsområde. Afstanden er et stort problem.

11

”Det borgernære sundhedsvæsen
12 ligger på Østerbro!?”

12

1

2 Inden Sundheds- og Omsorgsforvaltningen omstrukturerede sundhedshusene, havde borgere på
3 Christianshavn mulighed for at benytte forebyggelsescentret på Amager. Efter omstruktureringen
4 findes forebyggelsescentrene ikke længere – hvor der var adgang til behandling/samtaler omkring
5 kost, rygning, alkohol og motion (KRAM-faktorerne), og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har
6 ikke spillet ud med noget nyt her, endnu.

7 Vi ser gerne, at der gives mulighed for at udøve forebyggende træning, som ikke kræver visitation,
8 på Christianshavn.

9 Det kunne eksempelvis være i et samarbejde med Hal C. Denne mulighed er i vores øjne et udtryk
10 for målsætningen om at skabe et ”borgernært sundhedsvæsen”, som er et princip, lokaludvalget
11 bakker op om.

12 ”Der er behov for forebyggende 13 træningsmuligheder på Christianshavn”

14

15 **Øvrige sociale- og forebyggende indsatser**

16 Christianshavn har flere velfungerende varrestuer, hvor udsatte borgere har mulighed for at få et
17 billigt måltid mad, hvile, bad, hjælp, samtale m.m. Derudover er der samarbejde med forskellige
18 gadeteams og andre kommunale muligheder for at hjælpe med omsorg for det hele menneske.

19 Det er et arbejde, som skaber rummelighed i vores bydel, og det bakker lokaludvalget op omkring.

20 Vi er også opmærksomme på at ensomhed er en problematik, som evt. kræver et øget fokus i takt
21 med, at der vi bliver flere ældre. Vi ved, at det er et problem at få opsporet de borgere, der har
22 behov for hjælp og at det kun er et fåtal af borgerne, som nås med forvaltningens opsøgende besøg,
23 når borgeren fylder 80 år.

24 Lokaludvalget forestiller sig, at andre forebyggende indsatser kan imødekomme ældre og ensomme.
25 Eksempelvis kan en aktivitetskoordinator og ordninger som spise- og besøgsvenner afhjælpe
26 ensomhed yderligere.

27 Der er dels behov for at udbrede kendskabet til de tilbud, der er for ældre og enlige. Dels bør
28 indsatserne være lokalt baseret således, at det virker trygt og nærliggende for ældre og ensomme
29 deltage.

30 I lokaludvalget vil vi gerne være med til at styrke kommunens indsatser som tager hånd om sociale
31 forhold og udsatte grupper. Vi er bydel med mange ressource stærke borgere og vi vil gerne
32 imødekomme at gabet mellem folk sundhed og trivsel mindskes.

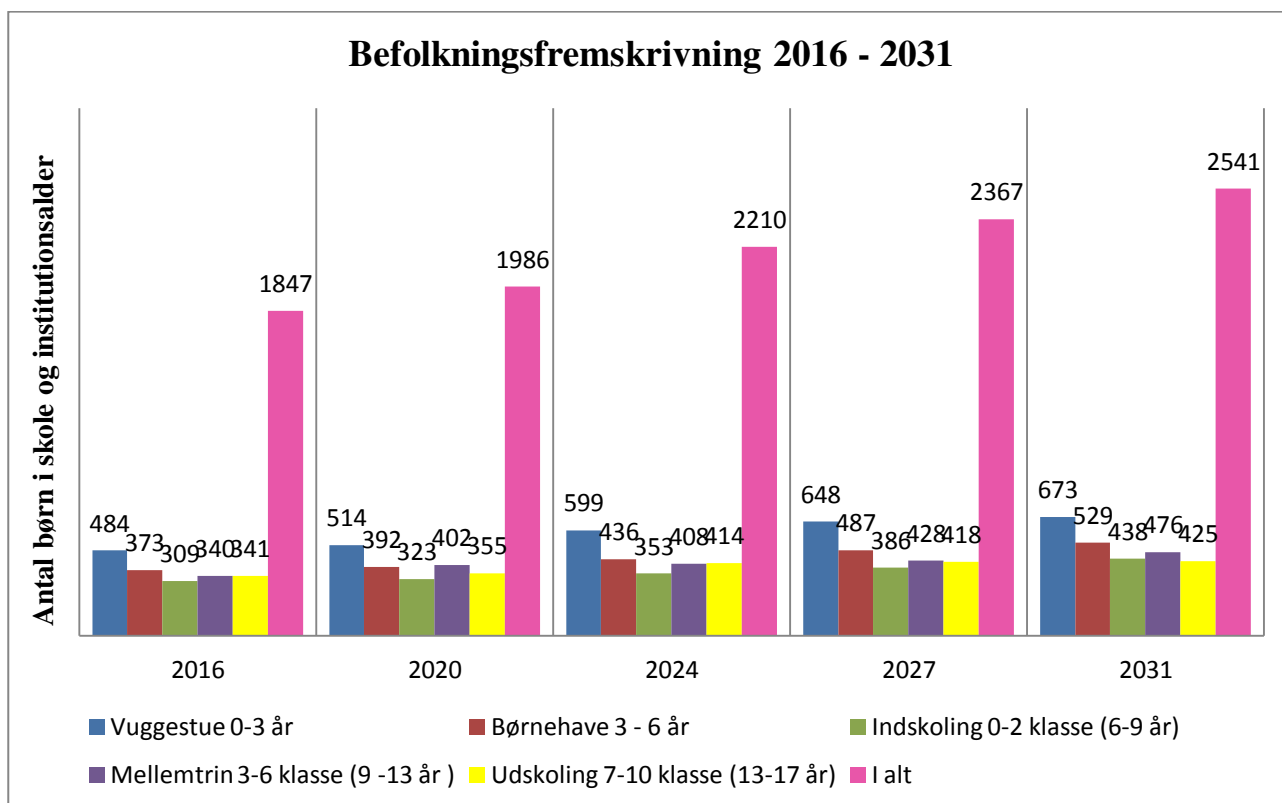
33

1 5.4. Børn og unge - befolkningsudvikling skaber øget og nye behov

2 Skoler og institutioner får kapacitetsproblemer

3 Børnetallet stiger fortsat på Christianshavn. Både ved fødsler og ved tilflytning. Den seneste
4 befolkningsfremskrivning viser, at der vil være 520 flere børn og unge i alderen 0-17 år i 2027 på
5 Christianshavn, end der var i 2016. Befolkningsstigningen blandt børn og unge betyder, at der efter
6 ombygningen og udbygningerne af Christianshavns Skole fortsat vil være behov for mere plads
7 allerede i 2019/20.

8

9

10

11

12

Tabellen kan laves tydeligere

13

Vi går fortsat ind for, at hele Christianshavn er et fælles skoledistrikt, så en mulig udvidelse af
Christianshavns Skole kunne være en lejeaftale eller et køb af Orlogsmuseet og/eller baghuset til
Søkvæsthuset eller andre områder på Christianshavn.

16

17

Som det fremgår af grafen, vil der være behov for yderligere kapacitet på mellemtrinnet
sammenlignet med børnetallet fra 2016 – i 2020 vil være 62 flere børn end i dag. Ligeledes vil
antallet af vuggestuebørn vil også være stærkt stigende.

20

21

Der bliver således også pladsproblemer for dagtilbud til de mindre børn. Selv når Børnebyen på
hjørnet af Prinsessegade og Refshalevej er færdigbygget og taget i brug i 2018, vil der være behov
for flere institutioner og renovering af de gamle. En mulighed kunne være de uudnyttede arealer på
Margretheholm.

24

25

”Planlæg med rettidig omhu – og reservér arealer til skole og institutioner”

Københavns Kommunes bør tage initiativ til at reservere arealer eller foretage køb på Christiansholm, Holmen, Nyholm, Margretheholm og/eller Refshaleøen for at imødekomme udviklingen og behovet. Lokaludvalget vil derfor gerne opfordre til, at der i forbindelse med nye lokalplaner stilles krav om plads til institutioner – særligt i forbindelse med bydelens udvidelse mod nord, som vi vender tilbage i afsnittet 4.8.

Endelig ønsker vi også, at der etableres en bemandet legeplads på Holmen – fordi der allerede nu er kommet mange børnefamilier i den del af Christianshavn.

”Etablér en bemandet legeplads på Holmen til børnefamilierne i nordlige del af Christianshavn.”

Ungdom – Ungehus efterlyses og klub- og fritidsfaciliteter bør renoveres

Der mangler aktiviteter for unge på Christianshavn. Blandt andet af den grund har lokaludvalget igennem flere år haft et ønske om at få etableret et ”Ungehus” – et slags beboerhus light for unge op til 21 år med værksteder, musikøvelokaler, leg og e-sport.

Ungehuset er også tænkt som et sted, hvor unge kan få rådgivning og støtte. Denne funktion er inspireret af det eksisterende projekt ”Vilde Liv”, som er forankret på Christiania, og som via opsøgende arbejde løser problemer med unge, som driver omkring på Christiania og andre dele af Christianshavn - og som i nogle tilfælde udøver kriminalitet.

”Hvad med et Ungehus i Brobergsgade?”

Alle undersøgelser, der drejer sig om at lægge en dæmper på uro i områder, peger på at kvalificeret mandskab er vejen. En mulig placering af Ungehuset kunne være i Brobergsgade 10, hvis fritidsklubben flyttes.

Endelig er der et alment behov for renovering af øvrige klub- og fritidslokaler på Christianshavn.

Idræt og sport – svømmefacilitet på Papirøen – første skridt i den rigtige retning

Der er behov for flere, bedre og renoverede faciliteter til idræt inde og ude for alle aldersgrupper. Det første skridt i den rigtige retning er etableringen af Papirøens svømmehal og havnebad. Det er et projekt, som har stor opbakning i lokaludvalget og som Christianshavnerne ser frem til at benytte.

Lokaler til Christianshavns Idrætsklub skal opgraderes og renoveres. Dette gælder også bemanning for eksempel i Hal C, hvor der i den ubemandende åbningstid af og til er udfordringer med hærværk.

1 I lokaludvalget ser vi også gerne, at der bliver etableret flere uformelle badezoner og bedre forhold
2 for vandsport, opbevaringsforhold og anløbsfaciliteter for blandt andet kajaker og småbåde.

3
4 Samt at kommunens forvaltninger, evt. i samarbejde med lokaludvalget, går i dialog med
5 Marinestation Nyholm om at udlåne og gøre brug af deres græsplæner og idrætslokaler til lokale
6 idrætsforeninger. På samme vis kan der også tages kontakt til Refshaleøens Ejendomsselskab om
7 flere sportsaktiviteter og flere midlertidige kulturaktiviteter på Refshaleøen.

8

9 ”Udnyt de eksisterende muligheder ved at gå i
10 dialog med centrale aktører og os”

11

12

13 **Kultur – styrk samarbejder og dialog**

14 På Christianshavn er der mange offentlige og private kultursteder. De skal sikres de bedste rammer.
15 Det drejer sig blandt andet om: Beboerhus, Bibliotek, Kulturtårnet, Frederiks Bastion,
16 Skabelonloftet, Asterions Teater, Overgaden og Christianias kultursteder.

17

18 Lokaludvalget ser også et behov for at sikre en spredning af kulturfaciliteter over hele
19 Christianshavn, herunder de nye kvarterer, og ønsker, at kommunens Kultur- og Fritidsforvaltning i
20 større omfang gør brug af og tager hånd om den aftale, som Københavns Kommunes har med Det
21 Kongelige Teater/Operaen.

22

23 ”Kulturfaciliteter skal være jævnt
24 fordelt på *hele* Christianshavn”

25

26 Den går ud på, at de københavnske skolebørn gennem deres skoletid skal have mulighed for at
27 opleve teatrets kunstarter, og at teateret lokalt skal samarbejde med festivaler og andre
28 kulturområder, der modtager støtte fra Københavns Kommune.

29

30 En styrkelse af kulturlivet på Christianshavn kan også ske ved at udnytte flere bunkere til
31 kulturaktiviteter - f.eks. til øvelokaler; ved at etablere et samarbejde med Operaen om lokalt
32 udnyttelse af faciliteterne; og generelt støtte samarbejdet mellem institutioner og foreninger med
33 henblik på viden om og bedre udnyttelse af lokaler og lån af arealer og faciliteter.

34

35 **Kultur på Papirøen – skal have et folkeligt afsæt og et moderne bibliotek**

36 Kultur- og Fritidsudvalget har besluttet at bakke op om et forslag om at etablere et multifunktionelt
37 kunstcenter på Papirøen. Kunstcentret skal danne ramme om flere funktioner end blot en
38 udstillingshal.

39

40 ”Giv biblioteket nye
41 udfoldelsesmuligheder på Papirøen”

42

1 Lokaludvalget samarbejder med idemagerne bag kunstcentret WallnerWeiss og med Kultur- og
2 Fritidsforvaltningen om at udvikle konceptet for kunstcenteret, og er blandt andet positivt indstillet
3 overfor en flytning af Christianshavns Bibliotek. En flytning skal dog kun ske på betingelse af, at
4 biblioteket bliver moderniseret og får bedre faciliteter og udfoldelsesmuligheder.

5
6 I nye rammer kan Christianshavns Bibliotek eksempelvis bedre indgå samarbejder med Børnebyen,
7 Christianshavns Skole og Christianshavns Gymnasium om aktiviteter. Endelig understøtter en
8 placering på Papirøen også behovet for at fordele og sprede Christianshavns kulturfaciliteter i hele
9 byen i takt med bydelens udvidelse mod nord.

10
11 For lokaludvalget er det vigtigt, at Papirøens kulturaktiviteter har en folkelig forankring og
12 inddrager christianshavnernes ønsker og giver plads til de aktiviteter, der er mangel på i vores
13 bydel.

14

15 **Fakta**

- 16 - Et flertal i borgerpanelet siger ja til en biblioteksflytning, såfremt det får mere plads og
17 tidssvarende faciliteter: 51,6 %. 35 % er imod en flytning af biblioteket og 13,4 % ”ved
18 ikke”.
- 19 - Jo længere mod nord på i bydelen, des større tilslutning til flytningen af biblioteket

20

Christianshavns Borgerpanel, november 2016

21

5.5. Christianshavn har brug for en samlet trafikplan

København vokser, og stadig flere borgere har behov for at færdes mellem Amager og Indre By. Samtidig vokser befolkningstallet på Christianshavn, og her er der en voldsom forøgelse af gæster. Det skaber et trafikpres på Christianshavn, som ventes at blive endnu større 2017-2020.

De hidtil gennemførte tiltag som trafiksanering af Prinsessegade, etablering af cykel- og gangbroer samt forlængelse af buslinje 9 A til Margretheholm har langt fra været tilstrækkelige. Åbningen af busslusen ved Frederiksholm har tilmed øget den gennemkørende biltrafik gennem Danneskiold-Samsøes Allé og Prinsessegade.

Det skal være mere trygt og sikkert at færdes på Christianshavn. Der skal være sikre skoleveje, og ældre skal kunne færdes uden frygt for at blive kørt ned. Trafikstøj og partikeludledning bør begrænses.

”Trafiksikkerheden ved Børnebyen skal forbedres før, der sker alvorlige ulykker”

Holmene og Refshaleøen skal med i en samlet trafikplan

Christianshavns Lokaludvalg kom derfor i maj 2016 med forslag om, at der skal udarbejdes en samlet trafikplan for Christianshavn inklusiv Holmen, Margretheholm og Refshaleøen. Behovet for en sådan sammenhængende og gennemtænkt trafikplanlægning er ikke blevet mindre. Tværtimod medfører byudviklingen store trafikale konsekvenser og udfordringer for lokalmiljøet, som vil kræve opmærksomhed og ressourcer i de kommende år.

Biltrafikken bør i lighed med, hvad der er sket i hollandske kanalbyer, begrænses mest muligt. Der bør sættes på underjordisk bilparkering for at skabe bedre plads i byrummet til gående, cyklende og kollektiv transport. På de lokale veje bør gennemføres hastighedsbegrænsninger på 30 og 20 km/t med effektiv kontrol i form af ”starekasser” og politi. Brug af delebiler bør gives prioritet.

”Hastighedsbegrænsning på 20 og 30 km/t lokalveje skal indføres”

Der bør skabes bedre forhold for både gående og cyklister. Fortove og cykelstier skal have en tilstrækkelig bredde, hvor der er mange, der færdes. Det gælder særligt i Torvegade samt i Prinsessegade og på Danneskiold-Samsøes Allé, hvor trafikforholdene for de bløde trafikanter ikke er trygge nok. Der mangler cykelstier i eget tracé fra Bodenholms Plads og ud på alléen, og trafikken ved Børnebyen og skolerne bør sikres bedre.

”Flere cykelstier og sats på kollektiv trafik”

1
2
3 Det skal generelt være muligt at færdes med barnevogne, rullestole og rollatorer på fortovene og
4 ved krydsning af sideveje. Cykelparkeringen ved Metrostation og andre steder bør forbedres.

5
6 Der skal også skabes bedre forhold for den kollektive trafik. Der er eksempelvis brug for en anden
7 placering af busstoppesteder i Prinsessegade, så der ikke er så langt at gå.

8
9 Udbygningen af Papirøen stiller store krav til udformningen af de trafikale løsninger, og det er
10 vigtigt, at hovedparten af transporten i anlægsperioden sker ad vandvejen.

”Brug vandvejen når Papirøen anlægges”

11
12
13
14 Ved høringer af Christianshavns elektroniske borgerpanel og på borgermøder er der fremkommet en
15 række små og store konkrete forslag til forbedring af trafikforholdene. En del af disse er indeholdt i
16 lokaludvalgets oplæg til udarbejdelse af en samlet trafikplan for Christianshavn.

17
18 Trafikplanen for Christianshavn bør basere sig på aktuelle trafiktal sammenholdt med den
19 forventede trafikudvikling, og den bør prioritere tryghed og byliv. Lokaludvalget medvirker gerne
20 til det nødvendige arbejde til forbedring af trafikforholdene.

”Vi er klar til samarbejde”

5.6. For et grønnere og sundere Christianshavn

Christianshavn er en bydel, som både har et stort grønt område med voldene omkring bydelen og samtidig meget lidt grønt i de smalle brostensgader. En beregning fra Københavns Kommune viser, at voldtærrænet giver hver borger på Christianshavn ca. 63 m² ”grønt” at boltre sig på.

Tidligere henviste Københavns Kommune til den grønne vold, hver gang borgerne ville have hjælp til at indrette grønne områder eller legepladser i den øvrige bydel, men vi håber på stor velvilje, da det nu er blevet almen viden, at det grønne både gør os sundere og hjælper klimaet. Men med det voksende antal indbyggere til bydelen vil størrelsen af det grønne frirum pr. indbygger snart svinde betydeligt ind.

Bydelen er desværre også plaget af stor partikelforurening i de smalle gader og de tætbyggede boligområder grundet en for stor trafikbelastning og brændeovne i de mange gamle, historiske huse.

I Christianshavns Lokaludvalg ønsker vi derfor fortsat at arbejde for at skabe mere forgrønning, at udvikle en bedre grøn profil og at formindske den sundhedsfarlige forurening i vores bydel. Det er de to lokale overordnede omdrejningspunkter, som vi ønsker, at kommunens politikere og forvaltninger vil understøtte de næste fire år.

De grønne gader og pladser – to projekter kan let komme i vej

Christianshavns Lokaludvalg ønsker, at der tænkes i en mere grøn profil, når vores byområder udvikles. Vi går imod alle forsøg på fortætning, dvs. byggeri i gårde og på tomme arealer mellem husene.

Der bør ikke gives tilladelse til at bygge på arealer, der ved den store saneringsindsats for 30 – 50 år siden blev gennemført for at skabe bedre livsvilkår og grønne områder i bydelen. Således gav f.eks. datidens store nedrivninger af baghusene i de store boligkarréer i Alladinkvarteret en anledning til bedre lys og luft i boligerne og mere ophold og fællesskab i gårdene.

Vi kunne ønske os flere og større grønne områder og pladser, da beboerantallet er voldsomt stigende i disse år.

”Jo flere beboere, des større behov
for mere grønt”

Således kunne lokaludvalget f.eks. pege på forslag til at omdanne græsplænerne ved Operaen til park, ligesom lokaludvalget ønsker, og tidligere har medvirket med forslag til, en parkdannelse ved Grønlandske Handels Plads mod Inderhavnsbroen. Derudover har vi indledt samarbejder med beboer- og brugergrupper to forskellige steder i bydelen, hvor vi ser en mulighed for at etablere mindre grønne områder. Det drejer sig om Bodenhoffs Plads og Johan Sempes Gade.

Projekt 1 – En grøn Bodenhoffs Plads kan løse trafikproblemer

Bodenhoffs Plads har igennem mange år været plaget af megen forskellig trafik. Der har været mange forslag til at løse problemerne, men ingen af disse er endnu blevet realiseret.

1 Kort sagt er der behov for at gøre forholdene mindre tilgængelig for den stigende cirkulerende
2 biltrafik. Flere cirkulerer i området, fordi de søger parkering for at kunne aflevere børn ved
3 Børnebyen, og senere vil gæsterne til Papirøen og andre kommende byggerier også prøve at finde p-
4 pladser i området. Derfor skal/bør pladsens indretning løses snarest.
5
6 Samtidig bør der oprettes ordentlige cykelforhold, dels så fodgængere ikke bliver kørt ned på
7 fortovene og dels ved at lave en dobbeltrettet cykelsti og en cykelvenlig belægning.
8
9 Lokaludvalget er i dialog og samarbejder i øjeblikket med en gruppe beboere i området for at skabe
10 nogle tilfredsstillende løsninger.
11
12 Forslagene går eksempelvis på at indsnævre indkørslen til pladsen fra Prinsessegade ved at plante
13 træer på begge sider af pladsen; at skabe små fortovshaver med beplantning og cykelparkering langs
14 husfacaderne; at afskærme cykelstiens udmundning mod pladsen ved hjælp af træer og plantekasser.
15 Endelig kan selve pladsen også opdeles til et defineret parkeringsareal afskærmet både af træer og
16 plantekasser.
17
18 Vi vil opfordre kommunen til i samarbejde med os og beboergruppen at få sammensat et brugbart
19 projekt, så pladsen kan blive en grøn plads med lyst til ophold og gode møder. Vi mener, at en ny
20 indretning af Bodenhoffs Plads med udgangspunkt i grønne løsninger bør være en politisk
21 prioritering.
22

23 ”Få anlægsmidler kan løse store problemer!”

24
25 Det er i vores øjne oplagt sag for Teknik- og Miljøudvalget, da man med forholdsvis få
26 anlægsmidler vil kunne imødekomme de trafikale problemer, som både med Inderhavnsbroens
27 cykeltrafik og den kommende ombygning af Papirøen blot vil fortsætte med at vokse. Samtidig vil
28 man optimere trafikikkerheden til den nærliggende Børneby med ca. 600 børn på Prinsessegade.
29 Dette er yderst tiltrængt.
30

31 **Projekt 2 – Lommepark i Johan Semps Gade**

32 Vi ønsker, at forvandle Johan Semps Gade fra at være et 100 meter langt, goldt og forblæst
33 hundetoilet, til en oase og et socialt møderum for alle beboere i området. Dette vil der let kunne
34 gøres noget ved – eksempelvis ved:

- 35
- 36 - At plante klynger af roser eller forgrønne med efeu langs kirkemuren
- 37 - At udlægge tilsvarende areal og 12 meter ud til Johan Semps Gade med græs.
- 38 - At opstille 4 – 6 bænke og evt. en klatreskulptur i Rubiniatræ på arealet.

39
40 Gaden er på nuværende tidspunkt et overset område, som har et stort uudnyttet potentiale og som
41 netop vil forsyne den sydlige del af Christianshavn med en grøn oase mellem de brostensbelagte
42 gader og kanalerne.
43

44 ”Hjælp os med at gøre hundetoilet
45 til grøn oase”

1 En vision for et fortsat arbejde på arealet kunne være:

- 2
- 3 - At få Christians Kirke integreret i projektet og området og at lave en smuk indgang fra Johan
 - 4 Semps Gade ind til kirken og kirkegårdshaven.
 - 5 - At blotlægge den gamle kirkemur ca. 10 – 12 meter på hver side af den nye indgang.
 - 6 - At etablere plantebiologisk skybruds- og overfladevands absorberende vådområder i parken.
- 7

8 Lokaludvalgets miljøgruppe har udarbejdet konkrete projektforslag med flere detaljer, og er
9 indstillet på at samarbejde med forvaltningen om borgerinddragelse for at sætte projektet yderligere
10 i værk.

11

12 På baggrund af vores afsøgning af områdets muligheder vurderer vi at dette projekt, ligesom
13 Bodenhoffs Plads, er et relativt beskedent økonomisk anlægsprojekt – og der er samtidig velvilje og
14 opbakning til det blandt beboerne i området.

15

16

17 **De lokale tiltag – lokaludvalgets egne grønne initiativer**

18 I Christianshavns Lokaludvalg gør vi også en del for selv at leve op til vores målsætning om at
19 forgrønne vores bydel og det gør Christianshavns beboerne også.

20

21 Vi har i de sidste år set, at flere grundejere er begyndt at plante roser op af deres husmure; de er
22 endda begyndt at konkurrere om hvilke roser, der når højst op af muren.

23

24 Lokaludvalget har givet en anerkendelsespris til en boligforening, som har plantet små buske hele
25 vejen langs deres husfacade, og da en boligforening såede nogle enkelte stokrosefrø foran deres hus,
26 kunne man allerede næste år se, at alle naboerne også havde fået stokroser foran deres huse. Der er
27 således flere måder at skabe grønnere gader på.

28

29 Lokaludvalget vil være med til at støtte forsøg på at skabe bedre og grønnere byrum, hvor der både
30 plantes mere grønt, og bl.a. planter husfacadeplanter (roser, efeu o.a.) samt små træer eller buske
31 o.a. som små fortovshaver.

32

33 Vi ønsker stor opmærksomhed på, at der kan skabes bedre byrum ved at etablere grønne oaser, små
34 legepladser og opholdssteder og midlertidige pladser på hjørner eller i indhak mellem husene.

35

36 Disse små pladsdannelser kan være små opholds- og stillesteder, forgrønnet med pæne, grønne
37 plantekasser, som evt. også ville kunne flyttes til et andet midlertidigt byrum.

38

39 **Ren luft – og mindre diesel og røg...**

40 Christianshavn har en meget tæt gadestruktur og bydelen er derfor meget eksponeret for forurening
41 fra den voksende trafik og de mange brændeovne, som er stigende med en stigende beboertilvækst.
42 Luftmålinger i bydelen viser, at området er særligt følsomt overfor de ultrafine partikler, som
43 kommer fra især trafikken, hvor bl.a. de mange busser med dårlige eller manglende filtre og
44 dieselbilernes udstødning udgør en alt for stor sundhedsfare for byens borgere.

45

46 Lokaludvalget vil støtte arbejdet for, at Københavns Kommune indkøber el- og biobrændselsbusser
47 både til lands og til vands.

48

”Ja tak til el på den forlængede linje 9A”

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Lokaludvalget er blevet gjort opmærksom på, at brænderøgen fra de mange brændeovne i vores gamle bydel kan være meget skadelig for borgernes sundhed. Denne røg sendes ufiltreret ud i luften med sine ultrafine partikler og sine kræftfremkaldende tjærestoffer, især hvis brændeovnen er af ældre dato eller hvis forbrændingen fungerer dårligt.

Lokaludvalget vil arbejde for, at der bliver indsat en klausul i lokalplaner, som på sigt udfaser brændeovne. Den første lokalplan, som kan indeholde en sådan klausul, bør være den kommende lokalplan for Papirøen.

FAKTA

- 67,7 % af 353 respondenter går ind for at erstatte dieselbusser i København med el-busser!

Christianshavns Borgerpanel, februar 2017

13

1 **4.7. Christianshavn bør (også) klimasikres**

2
3 Christianshavn ligger som en ø omgivet af vand. Der har derfor ikke været megen fokus på
4 klimasikring af bydelen, da det forventes, at vandet fra skybrud vil løbe ud til Inderhavnen,
5 kanalerne og Stadsgraven.
6

7 Men dette kan ikke lade sig gøre, da både havne- og kanalkanterne er begrænset af et bolværk, som
8 oftest er mange centimeter over vejniveauet.
9

10 **Risiko for stormflod og oversvømmelser**

11 Christianshavns Lokaludvalg har foreslået, at der skal isættes spjæld med korte mellemrum i
12 bolværkerne, således at vandet kan løbe ud i,- men ikke ind fra - havnen og kanalerne. Samtidig er
13 lokaludvalget blevet gjort opmærksom på, at dele af bolværket ved nybyggerier langs Inderhavnen,
14 som f.eks. ved det nye byggeri på Krøyers Plads, er bygget lavere end ved nabogrundene, fordi det
15 skal give bedre adgang til vandet. Det er naturligvis godt for borgerne, at de kan komme tættere på
16 vandet, men der bør tages hensyn til, at en stormflod kan forårsage unødvendige oversvømmelser
17 også på nabogrundene.
18

19 **”Vi vil også gerne være tæt på vand,
20 men bolværker har også en funktion”**

21
22 Ligeledes er lokaludvalget bekymret for, at man vil bruge Stadsgraven som opsamlingsbassin for
23 skybrud, idet der kan komme forurenede overfladevand ned til Stadsgravens i forvejen belastede
24 levemiljø for fisk og fugle.
25
26

27 **”Pas på dyreliv og rens vandet fra
28 skybrud før det ledes i Stadsgraven”**

29
30 Lokaludvalget mener derfor, at regnvandet skal renses, før det kommer i Stadsgraven.
31 Christianshavn har igennem de sidste 10 år oplevet både skybrud og stormflod. Disse begivenheder
32 viste tydeligt, at bydelen er meget udsat, både når vandet kommer fra oven og fra neden. På
33 kbhkort.kk.dk kan man se, at det forventes, at i 2060 vil en stor del af Christianshavn være
34 oversvømmet. Denne beregning om en så sen begivenhed kan måske være rigtig, men da vi oplever
35 flere og flere 100-års begivenheder, så mener lokaludvalget, at der må handles allerede nu for at
36 undgå de store skader, som de store vandmængder forårsager.
37

38 Christianshavns Lokaludvalg mener, at bydelen er særligt udsat ved stormflod, og yderligere da
39 vindforholdene hurtigt kan vende strømmen i havnen og derved skabe alarmerende højvande, så
40 foreslår lokaludvalget, at der snarest igangsættes informationer og hjælp til borgerne om, hvordan
41 deres ejendomme og omgivelser kan sikres imod vandskader.

1 **Erdkehlgraven savner én samlet myndighed**

2 Vandområdet mellem Holmen, Refshalevej og Kongebrovej bør overflyttes til Københavns
3 Kommune eller Københavns Havn og få en status som Stadsgraven og kanalerne.

4 Området henlægges som en losseplads med skibsvrag, affald der potentielt udgør miljø katastrofe.

5 **”Erdkehlgraven har et stort rekreativt potentiale”**

6 Området hører p.t. under flere forskellige myndigheder, som ikke lever op til tilsynet og ikke
7 magter oprydningen, så området kan blive genetableret som rekreativt område. En samlet
8 myndighed vil også hurtigere kunne håndtere fremtidige uheldsmæssigheder.

9

1 **5.8. Byudvikling mod nord**

2 Flere områder i den nordlige del af Christianshavn er på vej til at blive byplanlagt og udviklet med
3 nye formål og funktioner. Lokaludvalget er optaget af og engageret i denne udvikling. I det
4 følgende vil vi derfor gøre tre nedslag på byudviklingen i nord, hvor vi vil se nærmere på Nyholm
5 og Refshaleøen. Vores ærinde er at gøre opmærksom på mulighederne i områderne og sikre, at de
6 ses i tilknytning og sammenhæng til det øvrige Christianshavn.

7 **Nyholm - centrum i den nordlige del af Christianshavn**

8 Nyholm ejes i dag af Forsvaret og anvendes af Søværnet. Der verserer forlydender om, at Forsvaret
9 på et tidspunkt ønsker at fraflytte Nyholm og sælge området. Hvis dette skulle blive aktuelt inden
10 for de kommende fire – fem år har lokaludvalget på Christianshavn følgende forslag og ønsker til
11 den fremtidige anvendelse:

12
13 Nyholm har en central beliggenhed i den nordlige del af Christianshavn (nord for Værftsbrovagten),
14 som geografisk består af Papirøen, Arsenaløen, Holmen, Dokøen, Nyholm, Margretheholm og
15 Refshaleøen.

16
17 Den nordlige del af Christianshavn er i dag præget af nyere boligbebyggelser på Holmen og
18 Margretheholm og planlagt boligbebyggelse på Papirøen. Refshaleøen forventes udviklet med
19 boliger og erhverv indenfor en 10-15-årig periode, og der vil eventuelt være mulighed for nybyggeri
20 på Dokøen. Området er desuden præget af uddannelsesinstitutioner og mindre erhvervsaktiviteter
21 primært på Holmen og Refshaleøen.

22
23 Området er i dag underforsynet med detailhandel, og i takt med opførelse af boliger på Papirøen,
24 Arsenaløen, Refshaleøen og eventuelt Dokøen vil der opstå et behov for tilbud til både børn og
25 unge – samt daginstitutioner.

26
27 Bliver Nyholm indenfor overskuelig tid sat til salg, vil øen kunne danne rammen for de centrale
28 funktioner, der er behov for i forbindelse med udviklingen af det nordlige Christianshavn.
29 Bebyggelsen på Nyholm består af en blanding af fredede ejendomme og nyere ejendomme, som i
30 dag bruges til administration og uddannelse.

31
32 Det er et vanskeligt område at gå til, og det kræver at kommunen via en lokalplan udstikker præcise
33 retningslinjer for den eventuelle fremtidige anvendelse. Lokalplanen for Holmen – syd for Nyholm
34 – er et godt eksempel at tage udgangspunkt i.

35
36 Holmen fremtræder i dag med kunstscolerne og nyere boligbebyggelse som et fint eksempel på en
37 udvikling, der funktionelt og arkitektonisk respekterer de fredede ejendomme, og samtidig tilfører
38 området en ny boligbebyggelse, som arkitektonisk respekterer den eksisterende bygningsmasse.
39 Samtidig bevares store grønne arealer og direkte adgang til vandet på alle fire sider af øen.

40
41 **”Udnyt den eksisterende bygningsmasse og**
42 **respektér de nuværende anlæg”**

43
44

1 Umiddelbart vil Nyholm kunne rumme boliger – almene familieboliger, ungdomsboliger,
2 ældreboliger og ejerboliger. Boliger, som kan indrettes i en del af de eksisterende bygninger om end
3 fredningsbestemmelser vil vanskeliggøre og fordyre omdannelsen til boliger.

4
5 En del af de nyere bygninger bruges i dag til undervisning og vil derfor kunne danne ramme om nye
6 uddannelsesinstitutioner (f.eks. erhvervsskole).

7
8 De lave takkeladshuse vil kunne danne ramme om mindre håndværksvirksomheder, kreative
9 virksomheder og andre liberale erhverv. I de nyere bygninger vil der kunne indrettes et
10 supermarked til betjening af områdets beboere.

11
12 Behovet for en folkeskole vil kunne tilgodeses ved nyopførelse på Nyholm, og der vil kunne
13 indrettes daginstitutioner i den eksisterende bygningsmasse.

14
15 Det er vigtigt at udviklingen af Nyholm respekterer de nuværende anlæg, både hvad angår
16 bygninger og rekreative områder langs vandet. Nyholm vil kunne blive et nyt levende centrum for
17 fremtidens Christianshavn.

18 19 **Refshaleøen – midlertidigheden har potentiale og bør udnyttes**

20 Refshaleøen er udlagt som perspektivområde og kan først byudvikles efter 2027. Med sine 500.000
21 kvadratmeter og centrale beliggenhed er området af afgørende betydning for københavnernes og for
22 byens overordnede udvikling. Dog er en del af området omkring renseanlægget Lynetten uegnet til
23 beboelse.

24 På nuværende tidspunkt rummer Refshaleøen en lang række kreative erhverv og midlertidige
25 aktiviteter og huser et væld af foreninger samt en række små produktionsvirksomheder.

26 Christianshavns Lokaludvalg bifalder denne nuværende strategi, hvor man huser midlertidige
27 aktiviteter og skaber rum for kreative idéer. Lokaludvalget vil løbende indgå i en borgerdreven
28 dialog om udviklingen af øen og se på hvilke tiltag, der kan tilføre værdi til bydelen.

29 **”Etablér midlertidige containerboliger til
30 studerende og byg et laboratorium for nye
31 boligformer”**

32 Et eksempel kunne være at imødekomme behovet for studieboliger ved at opstille midlertidige
33 containerboliger til studerende på øen.

34 Et andet eksempel kunne være etablering af et laboratorium for nye boligløsninger

35 Trafik og infrastruktur kræver grundige overvejelser. Særligt må spørgsmål om en ny havnetunnel
36 og en eventuel opkørsel på Refshaleøen analyseres og drøftes meget indgående.

37
38

Fakta

- 58,2 % ud af 353 respondenter synes det er en god idé at etablere en havnetunnel mellem Nordhavn og Refshaleøen.
- 54,8 % ud af 353 respondenter mener, at en evt. havnetunnel skal have plads til metro, cykler og gående.

Christianshavns Borgerpanel, februar 2017

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Dokøen med ny folkelig park

AP Møller Fonden overvejer at etablere en offentlig tilgængelig park og en parkeringskælder med ca. 350 p-pladser under terræn på den sydlige del af Dokøen. I forbindelse med etablering af parken og det underjordiske parkeringsanlæg forventes en nedlæggelse af den gældende byggeret på den sydlige del af Dokøen.

Den ny park vil rigtigt indrettet kunne tilføre hele Dokøen et tiltrængt liv med mulighed for spadsereture, ophold og æstetiske nydelse. Det kan overvejes, om parken kan rumme friluftsansatninger og koncerter, eventuelt i tilknytning til Operaen.

Den sydlige del af Dokøen er efter etableringen af Inderhavnsbroen og kanalbroerne blevet tættere forbundet til det øvrige Christianshavn og Indre By. Der er tale om et meget velbeliggende område i havnen med direkte udsigt til Papirøen, Skuespilhus, Ofelia Plads og Amaliehaven, og der er en rekreativ brug af området af folk, der færdes til fods eller på cykel langs vandet eller opholder sig på de to plæner på den sydlige del af øen.

Lokaludvalget finder det positivt, at A. P. Møller Fonden, som ejer Dokøen, vil udvikle området syd for Operaen til en levende publikumsvenlig, rekreativ og centralt beliggende folkepark.

Det er positivt, at det nye parkeringsanlæg lægges under jorden. Samtidig er det vigtigt at pointere, at trafikken på Holmen i forvejen er udfordret, og at det vil udgøre et problem, hvis det nye anlæg samlet set indebærer en mærkbar forøgelse af biltrafikken.

Der er en del, der vælger at gå og cykle til Operaen, både blandt personale og publikum. I øjeblikket parkeres de fleste cykler lidt hulter til bulter rundt om Operaen. Lokaludvalget skal anbefale, at der findes en bedre løsning på cykelparkeringen også for de mange nye gæster til parken.

”Husk de offentlige toiletter og cykelparkering”

De stadig flere borgere og turister, der besøger Christianshavn, har svært ved at finde offentlige toiletfaciliteter. Det vil være ønskeligt, at der i den nye folkepark også er tænkt på dette.

Det er lokaludvalgets opfattelse, at etablering af en folkepark på den sydlige Dokø vil bidrage til en positiv udvikling af Christianshavn og København.

Lokaludvalget medvirker meget gerne til idéudvikling og den videre proces.

6. Strategiske retningslinjer for brug af puljemidler

Lokaludvalgene råder over et fast beløb årligt til lokale aktiviteter. Puljemidlerne bruges dels af lokaludvalget selv til at finansiere egne aktiviteter og projekter, til at understøtte det lokale miljøarbejde og til at støtte andres aktiviteter i bydelen.

Brugen af puljemidler til egne aktiviteter (ca. 45 %)

Lokaludvalget bruger knap halvdelen af de tildelte puljemidler til at finansiere egne projekter og aktiviteter. Disse bruges hovedsagelig på borgerdialogaktiviteter, som borgermøder og arrangementer for Christianshavnerne.

Christianshavns Lokaludvalg står blandt andet bag tre arrangementer, som er blevet til tilbagevendende traditioner på Christianshavn. Det drejer sig om Christianshavnerdagen, som er en festlig dag i september, hvor bydelens borgere møder Christianshavns kulturliv, foreningsliv, politiske partier og andre lokale aktører – og omvendt. Første søndag i advent står lokaludvalget for en juletræstænding på Christianshavns Torv, hvor christianshavnerne synger julen ind. Og i januar er lokaludvalget vært for en nytårskur, hvor borgerne kan møde lokaludvalget og hinanden og ønske "godt nytår".

De tre arrangementer har som overordnet mål at styrke sammenhængskraften i bydelen ved at give anledninger til, at christianshavnerne mødes og kommer hinanden ved. Lokaludvalget bruger også arrangementerne til at skabe yderligere kendskab til lokaludvalget og udbrede viden om lokale og aktuelle sager i bydelen. Arrangementernes uformelle stemning giver kommunal- og lokalpolitik et ansigt.

Borgerdialogen, som lokaludvalget står for, gennemføres om aktuelle temaer og sager, og sker gerne i samarbejde med kommunens forvaltninger. Borgerdialogen gennemføres eksempelvis som klassiske borgermøder, vandringer, møder på stedet, offentlige workshops eller med spørgeskemaundersøgelser til Christianshavns Borgerpanel.

Puljemidler til at understøtte det lokale miljøarbejde (ca. 20 %)

Christianshavns Lokaludvalg prioriterer det lokale miljøarbejde højt; først og fremmest med en aktiv Miljøgruppe, der arbejder med forskellige miljømæssige problemstillinger, og ved at yde driftsstøtte til Miljøpunkt Indre By-Christianshavn mod at Miljøpunktet gennemfører årsplaner for det lokale miljøarbejde, som lokaludvalget er med at vedtage. Derudover samarbejder lokaludvalget med Miljøpunktet om enkeltstående aktiviteter og projekter indenfor miljøområdet – eksempel en aktivitet som Ren Vold, hvor bydelen en gang årligt samles om at rydde op på Christianshavns Vold.

Puljemidler til støtte af andres aktiviteter i bydelen (35 %)

En gang om måneden behandler Christianshavns Lokaludvalg ansøgninger om støtte til aktiviteter, andre i bydelen vil gennemføre. Puljeansøgningerne forbehandles af lokaludvalgets arbejdsgrupper. Dermed får arbejdsgrupperne indsigt i nye aktører eller initiativer på de forskellige fagområder i bydelen.

Ved tildeling af puljemidler til eksterne aktører har lokaludvalget fastlagt og vedtaget en række kriterier. Lokaludvalget forudsætter, at ansøgeren er fra Christianshavn og lægger vægt på, at borgernes initiativer til arrangementer, aktiviteter og projekter er:

- 1 • Tværgående (enten mellem forskellige kvarterer i bydelen, mellem aldre eller
2 indkomstgrupper.)
3 • Bydelsrelaterede (rettet mod Christianshavn)
4 • Dialogskabende
5 • Netværksdannende
6 • Identitetsskabende og udviklende
7 • Lokalkulturelt bevarende/udviklende

8

9 Lokaludvalget ønsker især, at puljemidlerne er med til:

10

- 11 • at styrke Christianshavns sociale og kulturelle ressourcer, øge borgernes involvering og
12 indflydelse
13 • at samle borgerne på tværs af sociale og etniske forskelle
14 • at skabe dialog og debat om og i bydelen
15 • at styrke sammenhængen mellem de forskellige boligområder i bydelen

16

17 Lokaludvalget har valgt ikke at øremærke puljemidlerne til bestemte aktiviteter eller
18 indsatsområder, eller områder i bydelen. Øremærkning af puljemidler kunne risikere at afskære
19 Christianshavn for at få gode projekter og aktiviteter!

20

1 **7. Tilkendegivelser fra forvaltningerne i Københavns Kommune**
2

1 **8. Evt. bilagsliste**

2
3
4

Noter:

5 Visionen tager samtidig afsæt i følgende muligheder og udfordringer i bydelen:

6 Byudvikling og befolkningsvækst

- 7
- Befolkningsudviklingen i bydelen, herunder det stigende børnetal.
 - Udvidelsen af Christianshavns Skole og opførelsen af Børnebyen
- 8
- Nyt byggeri på Papirøen og på Hotel Scandinavia
 - Den kommende udvikling af Refshaleøen
 - Byfornyelse på Christiania
 - Ny anvendelse af Ørkenfortet, Orlogsmuseet, Kuglegården og Dansk Arkitektur Center samt
- 9
- på sigt - Nyholm og Søkvæsthuset
- 10
11
12
13
14

15

16 Erhverv, boliger, sund trivsel

- 17
- Gentrificering, en stadig stigende afstand mellem de velstillede og de socialt udsatte, og dermed en fare for en svækkelse af sammenhængskraften i bydelen.
 - Ensidig erhvervsudvikling med stadig flere cafeer og restauranter
 - Slid pga. af mange brugere af bydelen.
 - Manglende spilleregler for ny arkitektur på Christianshavn.
 - Forholdsvis få almene boliger og ingen plejeboliger.
 - Fortætninger i gårdmiljøer m.m.
 - Uudnyttede muligheder for begrønning af gader og pladser.
 - Stor forskel på folks sundhed og trivsel.
 - Intet sundhedshus
- 18
19
20
21
22
23
24
25
26

27 Trafik

- 28
- Ændret mønster for cykel- og fodgængertrafikken med ibrugtagning af Inderhavnsbroen og opførelse af ny cykel- og gangbro ved Langebro.
 - Trafikudviklingen, særligt den stigende gennemkørende trafik.
 - Manglende trafikal sammenhæng mellem de forskellige kvarterer på Christianshavn.
 - Manglende betjening med offentlig bustransport af de små gader på Christianshavn.
- 29
30
31
32

33 Klima

- 34
- Klimaudviklingen, særligt den stigende sandsynlighed for skybrud og stormflod
 - Indskrænkning af offentlighedens adgang til grønne og blå områder som fx havnepromenaderne, Erdkehlgraven og Christianshavns Vold omkring Christiania.
- 35
36

37